

DOI: 10.15276/EJ.03.2020.3
DOI: 10.5281/zenodo.4434968
UDC: 339.15:330.06
JEL: F20; G34; O20

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

BUSINESS PLANNING AS A TOOL OF STATE FINANCING OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP

Nadiia O. Kovalenko, PhD in Economics, Associate Professor
Flight Academy of National Aviation University, Kropyvnytskyi, Ukraine
ORCID: 0000-0002-1651-9750
Email: nadinkovalenko508@gmail.com

Received 25.08.2020

Коваленко Н.О. Бізнес-планування як інструмент державного фінансування соціального підприємництва. Оглядова стаття.

У статті досліджено аспекти соціального підприємництва, як пріоритетного напрямку фінансової політики держави. Проведено аналіз застосування бізнес-планування як елементу фінансування соціальних проєктів у світі. Доведено, що практика бізнесу вимагає пошуку адаптивного інструментарію фінансової підтримки соціального підприємництва державою. Обґрунтовано дефініцію "соціальне бізнес-планування" як елемент діалогу соціального бізнесу та держави. Конкретизовано, що держава надає фінансово-економічну підтримку, насамперед, проєктам, які несуть соціальний ефект та не є комерціалізованими. Доведено, що соціальне бізнес-планування є інструментом за яким здійснюється розгляд суспільно значущих проєктів й відбувається прийняття рішення щодо фінансування, адже його адаптація та впровадження є викликані потребою практики соціального бізнесу.

Ключові слова: бізнес-планування, проєкт, соціальний бізнес-план, інструменти державного фінансування

Kovalenko N.O. Business planning as a tool for public financing of social entrepreneurship. Review article.

The article examines aspects of social entrepreneurship as a priority area of financial policy. The analysis of application of business planning as an element of financing of social projects in the world is carried out. It is proved that business practice requires the search for adaptive tools for financial support of social entrepreneurship by the state. The definition of "social business planning" as an element of dialogue between social business and the state is substantiated. It is specified that the state provides financial and economic support, first of all, to projects that have a social effect and are not commercialized. It is proved that social business planning is a tool for reviewing socially significant projects and making decisions on funding, because its adaptation and implementation is an urgent need of social business practice.

Keywords: business planning, project, social business plan, public financing instruments

Розвиток соціальної сфери є пріоритетною магістраллю у політиці України. Соціальний бізнес є кардинально новим напрямком у економіці держави, оскільки, насамперед, не переслідує на меті існування, як першочергове завдання, отримання прибутку, й взагалі не має у пріоритетах функціонування, комерціалізації власної діяльності.

Соціальний бізнес – є достатньо новим, але досить затребуваним на державному рівні України, видом діяльності. Політика будь-якої держави повинна, перш за все, мати соціальне спрямування, орієнтуватись на потреби суспільства й підтримувати його розвиток.

Однак, більшість підприємців недооцінюють можливості ефективного функціонування у соціальній сфері вважаючи її збитковою та безперспективною, обмежені у інформаційному просторі щодо даного напрямку, не мають достатнього рівня знань стосовно обґрунтування власної бізнес-ідеї у конкретній формі. Зазначені аспекти створюють прогалину між можливостями розвитку соціального бізнесу та реалізацією державної політики у даному напрямку, відповідно, це призводить до суттєвого обмеження розвитку соціальної сфери держави, а також підприємницького перенавантаження у інших сферах діяльності.

В більшості розвинутих країн світу обґрунтування перспектив бізнесу та його оцінки реалізується шляхом бізнес-планування. Розробка бізнес-плану для України є досить новим економічним методом планування та оцінки варіантів створення й розвитку бізнесу. Саме бізнес-план є тим документом, який висвітлює відповідність підприємницького потенціалу напрямку фінансової політики держави.

Встановлено, що у економічній науці на даний час немає чіткого визначення дефініції «соціальний бізнес-план» й відповідного обґрунтування його змістового компоненту, як економічного механізму управління державною політикою.

Визначена проблема, виявила необхідність проведення дослідження націленого на визначення сутності поняття «соціальний бізнес-план» та особливостей соціального бізнес-планування як економічного методу реалізації державної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженню аспектів соціального підприємництва, прогнозування і управління присвячені теоретико-методологічні й практичні праці вітчизняних та зарубіжних учених Кіреєва О. [1], Лебедева О. [2], Борнштейна Д. (Bornstein, Devid, 2018) [3], Крейга Д. (Craig Dearden-Phillips, 2020) [4], Кука Ф. (Cooke Ph., 2019) [5].

Бізнес-планування як сучасна концепція управління проєктними рішеннями представлена у працях учених, Алексєєва М. [6], Попова В. [7], Бланка І. [8] Бочарова В. [9]. Проблема застосування бізнес-плану підприємствами з урахуванням соціального аспекту досліджена вченими Наумовою М. [10], Метью Доєрінгера (Matthew, F. Doeringer, 2018) [11] та ін. Зазначена проблематика регулярно досліджується та обговорюється у наукових, аналітичних й практичних виданнях, таких як «Business» [12], «Edition eBook» [13].

Посилаючись на численні напрацювання економічної науки за напрямком планування, прогнозування, інвестування й управління різних систем, питання соціального бізнес-планування, його особливості, перспективи розробки й застосування розглянуто епізодично, цілісних досліджень за даним напрямком у літературі не представлено.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Слід зазначити, що на даний час в сучасній економічній науці існує значна кількість визначень поняття «бізнес-план», однак відсутній єдиний підхід до визначення суті поняття «соціальний бізнес-план». Можна констатувати той факт, що як визначення поняття так і його змістовий компонент не розглядають соціальне бізнес-планування крізь призму соціальної державної політики, що суттєво обмежує підхід як до самої дефініції, так і до її змістового компоненту.

Отже, незважаючи на значну кількість напрацювань економічної науки, поняття «соціальний бізнес-план» та особливості його змістового оформлення на даний час розкрито не у повній мірі й потребує додаткового дослідження, оскільки для більшості підприємців дане поняття залишається новим та недостатньо зрозумілим, що у свою чергу обмежує розвиток соціальної політики держави.

Ціллю статті є дослідження сутності дефініції «соціальний бізнес-план», а також визначення особливостей застосування соціального бізнес-планування як інструментарію отримання державної фінансової підтримки соціального підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сучасним трендом розвитку світової економіки є активізація соціального підприємництва. Тому досить важливим і актуальним є адаптація світових успішних практик ведення соціального підприємництва до вітчизняних економічних реалій. Соціальне підприємництво є потужним інструментом вирішення гострих соціально-економічних проблем суспільства, сприяє продуктивній зайнятості та підвищенню рівня й якості життя громадян.

Розвиток та підтримка соціальної сфери є пріоритетом більшості країн світу. У Швейцарії, наприклад, створено Фонд соціального підприємництва Шваба (англ. Schwab Foundation for Social Entrepreneurship) – швейцарський міжнародний некомерційний державний фонд, створений для підтримки та фінансування осіб й організацій, що діють у сфері соціального підприємництва [12].

В Ізраїлі під егідою Міністерства економіки і промисловості при Ізраїльському Агентстві підтримки малого і середнього підприємництва (МАОФ) створені Центри підтримки підприємців. В цих Центрах підприємцям надається безоплатна кваліфікована методична та інформаційна допомога. Кваліфіковані консультанти навчають основам соціального бізнесу, пропонують для впровадження успішні бізнес-моделі, допомагають в отриманні кредитів для ведення бізнесу. Такі кредити надаються під сімдесят відсотків державної гарантії на 5-10 років (без відсотків або під 2 відсотки річних). Ізраїльські підприємці - початківці запроваджені бізнес-інкубатори, участь в яких відбувається на безкоштовній основі. Під час проходження навчання учасники розробляють власний бізнес-продукт від ідеї та складання бізнес-плану до здійснення перших продажів. Унікальний ізраїльський досвід у навчанні школярів основам соціального підприємництва. Таке навчання проходить у формі факультативів, починаючи з четвертого класу школи. Школярі отримують навички ведення бізнесу на базі впровадження власного бізнес-плану в реальне соціальне середовище [13].

Соціальне планування – вид діяльності, що має безпосереднє відношення до розвитку соціальної сфери, організації ефективної соціальної роботи, подоланню різноманітних соціальних проблем. Можливості такої діяльності добре виявилися в практиці багатьох країн, і сьогодні без застосування проєктних технологій важко уявити собі державну соціальну політику. Соціальні підприємці за власною ініціативою вирішують проблеми, якими зазвичай займаються чиновники, тож держава має бути зацікавлена в розвитку соціального підприємництва, однак, на даний час в Україні відсутній закон про соціальне підприємництво, тому для цієї діяльності не передбачено пільг або дотацій.

Через відсутність закону про соціальне підприємство його засновники можуть обирати ту форму функціонування, яка здається зручнішою. Зараз більшість українських соціальних підприємств – неприбуткові організації (60%), адже неприбутковий статус громадської організації не перешкоджає веденню бізнесу. Але це можливо тільки якщо підприємницька діяльність прописана в установчих

документах організації. При цьому підприємство звільняється від податку на прибуток, а отриманий дохід використовується тільки на операційну діяльність та реалізацію обраної суспільної мети.

30% соціальних підприємств працюють як бізнес – зазвичай їх оформлюють як ФОП 2 чи 3 групи. Такі підприємства сплачують податки в повному обсязі – за виключенням підприємств, де понад 50% працівників – інваліди (вони звільнені від податку на прибуток). Іноді соціальне підприємництво і полягає в працевлаштуванні вразливої категорії населення, тоді весь прибуток спрямовується на розвиток такого підприємства [1].

В ситуації, коли навіть традиційному бізнесу доводиться виживати, заснування соціального бізнесу може здатись справжнім викликом. Але те, що найбільша кількість соціальних підприємств з'явилася в кризовий для країни період, після 2017 року, свідчить про те, що мотивація людей, які хочуть щось змінити, може бути сильнішою за обставини. До того ж соціальним підприємствам доступні гранти на подальший розвиток. За статистикою, збори та продажі були найважливішим джерелом фінансування у 54,28 % підприємств, за ними йдуть гранти 27,11%, пожертви 5,96 % й інвестиції 4,61 % [2].

Вищепредставлені статистичні показники вказують на те, що держава не є першочерговим джерелом фінансування соціального підприємництва, що підтверджує необхідність впровадження у практику українського бізнесу соціального бізнес-планування, яке сприятиме оформленню переваг проекту у документальну форму й можливості їх представлення на розгляд зацікавленим державним структурам.

Але із самого початку слід зазначити з усією визначеністю: соціальне планування – не лише технологія досягнення очікуваного результату в соціальній сфері. Якщо виходити з тезаурусного підходу до соціального планування, то у визначенні соціального плану необхідно виділити його ціннісну природу й провідну роль суб'єкта планової діяльності. Отже, соціальний план – це сконструйоване ініціатором проекту соціальне нововведення, метою якого є створення, модернізація або підтримка у мінливому середовищі, матеріальної або духовної цінності, яке має просторово-тимчасові й ресурсні границі й вплив якого на людей визнається позитивним за своїм соціальним значенням. Під соціальним нововведенням розуміється різновид управлінського рішення, задум якого передбачає цілеспрямовану зміну того або іншого соціального явища або процесу, а реалізація складається в здійсненні цього задуму. Ініціатором проекту може бути як окрема людина, так і держава.

Позитивна оцінка соціального аспекту проекту означає, що проект може мати сприятливе зовнішнє середовище для своєї реалізації. Завдання соціального аналізу проекту полягає у визначенні його узгодженості з інтересами груп населення, які так чи інакше відчуватимуть вплив проекту: працюють на підприємстві, де реалізується проект; споживатимуть його продукцію; живуть у зоні проекту.

Соціальне підприємництво – пріоритетний й актуальний напрямок діяльності в якому зацікавлений державний рівень України. Політика будь-якої країни, у пріоритеті, повинна мати соціальне спрямування та орієнтуватись на суспільні потреби. Визначено, що підприємці, маючи основною метою діяльності отримання комерційної вигоди, майже не розглядають соціальну сферу, як елемент функціонування бізнесу, вважаючи її збитковою та безперспективною. Інформаційне поле досить обмежене, щодо пріоритетів ведення соціального бізнесу, відповідно, більшість підприємців не має достатнього рівня знань стосовно обґрунтування власної бізнес-ідеї у конкретній документальній формі. Найуніфікованіший інструмент підприємництва – бізнес-план, майже не застосовується, як на етапах започаткування соціального бізнесу, так й з метою отримання фінансової допомоги держави.

Соціально прийнятною вважається така стратегія проекту, що не суперечить інтересам зазначених груп населення і сприяє додатковому якісному задоволенню соціально-культурних потреб населення регіону і країни (при відповідному масштабі проекту). Більше просте (для запам'ятовування) формулювання обумовленого поняття наступне: соціальний план – це перспективний документ, який відображає соціальне нововведення або ідею, які матимуть, перш за все, соціальний або суспільний ефект.

Розробка бізнес-плану для України є досить новим економічним методом планування та оцінки варіантів створення й розвитку бізнесу. Саме бізнес-план є тим документом, який висвітлює відповідність підприємницького потенціалу напрямку соціальної політики держави.

Встановлено, що одним з напрямків, який набуває дедалі більшої популярності у економічно розвинутих країнах світу є «соціальне підприємництво». Заохочення підприємців до участі у соціальному бізнесі є одним із пріоритетних напрямків розвитку державної економічної політики. Умовою створення соціального бізнесу й отримання відповідної державної фінансової підтримки є наявність бізнес-плану – обґрунтованого документу, що втілює перспективу створення соціального бізнесу, напрямки використання капіталу та отримання, перш за все соціального ефекту у тривалому періоді існування.

Отже, початковим завданням дослідження, що потребує вирішення, є конкретизація дефініції «соціального бізнес-плану». Більшість теоретиків схил схиляється до думки, що соціальний бізнес-план – це письмовий плановий документ у якому викладено сутність підприємницької ідеї соціального напрямку, шляхи й засоби її реалізації, охарактеризовано ринкові, виробничі, організаційні та фінансові аспекти майбутнього бізнесу, а також особливості управління ним.

Однак, дефініція «соціальний бізнес-план» є більш глибокою, змістовною та конкретною, оскільки соціальне бізнес-планування – вид діяльності, що має безпосереднє відношення до розвитку соціальної сфери, організації ефективної соціальної роботи, подоланню різноманітних соціальних проблем.

Автором конкретизовано, що соціальний бізнес-план – це уніфіковане у документальній формі проектне рішення на перспективу, у якій обґрунтована оцінка можливих кінцевих цільових соціальних, економічних, фінансових та інших результатів (трудових, суспільних, екологічних, демографічних) діяльності підприємства, що базуються на реальному виробничому, інвестиційному, матеріально-технічному, організаційному і логістичному забезпеченні.

Бізнес-план є постійно діючим керівним документом підприємця, він повинен систематично актуалізуватися (оновлюватися), до нього повинні вноситися зміни, пов'язані із зовнішнім та внутрішнім середовищем діяльності.

Основними цілями та завданнями соціального бізнес-плану є:

- оцінка слабких і сильних сторін проекту;
- визначення витрат;
- визначення фінансових потреб;
- вибір стратегії соціальної діяльності;
- визначення концепції розвитку;
- оцінка галузі, ринку і конкуренції;
- визначення ризику;
- пошук партнерів для спільної діяльності;
- конкретизація соціального та суспільного ефекту проекту;
- представлення проекту на розгляд органам державної влади, фондам підтримки підприємництва метою отримання фінансування або пільговим умов діяльності.

Обов'язковою передумовою розробки соціального бізнес-плану є формування конкретного інформаційного поля, тобто цілеспрямовано створюваної сукупності відомостей різного характеру для забезпечення інформаційних потреб підприємця (господарника) в процесі бізнес-планування. Для розробки соціального бізнес-плану необхідна така інформація: маркетингова (конкуренти, споживачі, ціни, особливості просування на ринок); виробнича (технологія, устаткування, виробничі площі, сировина й матеріали, персонал); фінансова (дохідність і рентабельність, кредити, податки, страхування); загальноекономічна й галузева (економічна ситуація, законодавство, політичні та соціальні умови, тенденції розвитку галузі). При цьому важливо забезпечити об'єктивність, актуальність, своєчасність, комунікативність та наочність інформації.

Отже, соціальний бізнес-план – це стислий, конкретний, доступний та зрозумілий опис запропонованого бізнесу у соціальній сфері, що відображує пріоритетні напрямки розвитку держави, забезпечує потреби суспільства й гарантує доцільність бюджетної підтримки, раціональність використання коштів та отримання бюджетного ефекту у інтеграції із комерційним прибутком. Генеральною перевагою соціального бізнес-планування є те, що бізнес-план дає однозначну і правильну відповідь на найважливіші питання для як для підприємця: чи варто обирати соціальний напрямок бізнесу й вкладати в проект капітал, так й для держави: чи принесе даний проект соціальний ефект, благо для суспільства.

Базові розділи соціального бізнес-плану (соціального проекту):

- Резюме соціального підприємства: короткий (2-3 сторінки) розділ, який іноді використовується як самостійний окремий документ. У резюме тезисно описані всі складові бізнес плану: назва та характеристика (організаційно-правова форма, форма власності, кількість працівників, контактні дані) організації, опис концепції підприємства, цільова аудиторія та ринок, конкурентні переваги, очікувані показники прибутковості, фінансові потреби на момент запуску, опис продуктів або послуг.
- Опис продуктів або послуг: необхідно надати інформацію щодо суспільно позитивних якостей продуктів або послуг, які планується надавати та переконати потенційного інвестора у перспективності галузі, в якій реалізовуватиметься соціальна діяльність.
- Аналіз ринку включає в себе визначення наявності ринку, конкурентів, власних конкурентних переваг. Для соціального підприємства (СП) важливо виокремити цільову аудиторію (хто купуватиме продукти/послуги) та бенефіціарів (групи, які отримуватимуть вигоду від діяльності підприємства)
- План виробництва або діяльності опис простою мовою технологічного процесу або послуг соціального підприємництва.
- Організаційний план зазначте організаційну структуру компанії, наявність досвіду засновників у обраній галузі та потреби у додатковому персоналі
- Фінансовий план основний і найважливіший розділ бізнес-плану. Для потенційного інвестора це показник здатності підприємства ефективно розпоряджатись одержаними коштами. Необхідний мінімум:
- Затрати на собівартість продукту чи послуг необхідний об'єм інвестицій та наявність власних коштів запланований дохід та витрати помісячно передбачуваний термін окупності бізнесу. Найважливіший елемент – визначення соціального та суспільного ефекту від проекту.
- Аналіз ризиків визначте та детально розгляньте ризики, що можуть загрожувати діяльності підприємства.

Обґрунтування витрат бюджетних коштів найважливіший елемент при розгляді великої кількості ситуацій потенційного розвитку бізнесу, саме бізнес-план є документом, який дозволяє розглянути найперспективніші варіанти капіталовкладень та обрати засоби їх досягнення. Бізнес-план дозволяє визначити оцінити рівень соціального впливу проекту на суспільство, проаналізувати соціальну ефективність від його впровадження.

Слід зазначити, що формування бізнес-елементів у соціальній сфері України має суттєві особливості, а саме, як складнощі, так й пріоритети. Особливо актуальним є аналіз опрацювання соціальних питань всередині проекту, тобто з огляду на персонал, його професійну структуру, співвідношення виробничого й інженерно-технічного персоналу, кількість нових робочих місць, рівень оплати праці, заплановану систему стимулювання й мотивації праці, організацію взаємодії дирекції і персоналу, рівень їхнього співробітництва чи можливої конфліктності, ділові якості менеджерів проекту і базового підприємства тощо.

Визначено, що соціалізація бізнесу має значні переваги та є достатньо привабливим напрямком для підприємців, а саме:

- сприяє розбудові партнерства між приватними та державними секторами в рамках реалізації загальнодержавних і регіональних програм розвитку;
- забезпечує розвиток пріоритетних напрямків економічної та соціальної політики держави;
- сприяє рівномірному розподілу підприємницького потенціалу між секторами економіки;
- гарантує фінансування соціального проекту відповідними державними структурами за умов гарантії обґрунтування та його ефективної реалізації.

Найзначнішим пріоритетом даного бізнесу є державне фінансування соціального проекту, що для підприємців які не мають власного капіталу є рушійною силою на шляху реалізації підприємницької ідеї. У зв'язку із тим, що соціальні проекти нерідко недоходні й збиткові в прямому фінансовому вираженні, але при цьому вирішують важливі соціальні завдання (і в цьому сенсі себе окупають), значна частина проектів здійснюється в межах державної соціальної політики й вирішення регіональних завдань. Фінансове забезпечення з бюджетних джерел має обмеження, обумовлені різними нормативами (структура штатів і число штатних співробітників, фіксовані розміри фонду заробітної плати й т.д.).

Безліч інших благодійних організацій і приватних фондів мають намір з підтримки проектів у соціальній сфері, готові виділити на ці цілі значні кошти. Найчастіше такі кошти мають форму грантів. Грант – кошти, які безоплатно передаються донором (фондом, урядовою організацією, корпорацією, приватною особою) недержавній організації або приватній особі для реалізації соціального проекту [13]. Грантові кошти цільові, тому можуть бути витрачені тільки на діяльність, узгоджену з донором. На відміну від позики, грантові кошти не потрібно повертати. Надання гранту передбачає, що організатори проекту в певний термін нададуть звіт про витрати коштів під проект, причому такі витрати мають цільовий порядок та заздалегідь досить жорстко фіксуються у затвердженому грантодавцем бізнес-плані.

Вирішуючи соціальні проблеми та змінюючи суспільство на краще, підприємці діють відповідно до своїх головних принципів і цінностей, тим самим отримують не лише комерційні пріоритети, але й забезпечують суспільство моральними, духовими та іншими соціальними цінностями. Так, при розробці соціального бізнес-плану підприємці керуються п'ятьма характерними рисами соціального підприємства:

- наявність чіткої і зрозумілої місії соціального спрямування, яка передбачає вирішення певних суспільних проблем;
- використання інноваційного підходу до вирішення соціальної проблеми;
- використання бізнес-планування й стратегічного управління (організації, планування, контролю), застосування підприємницького хисту з метою отримання прибутку;
- прибуток – не кінцева мета, а засіб досягнення позитивних соціальних перетворень.
- колективна форма власності, яка охоплює учасників соціального підприємства, його працівників, цільову групу, волонтерів та інших.

Тобто, соціальне бізнес-планування є поєднанням підприємництва із соціальними цілями держави й пріоритетного підходу до фінансування соціальних проектів. Соціальний бізнес керується «подвійними» цілями, тому синтезує соціальний й фінансовий ефект, адже соціальне бізнес-планування обґрунтовує напрямки реформування системи державного фінансового забезпечення суспільно та соціально важливих сфер.

Висновки

Проведений аналіз економічної літератури, практики діяльності підприємницьких структур, напрямків соціальної політики держави дозволив визначити, що аспекти соціального бізнес-планування, дефініція соціального бізнес-плану є актуальними питаннями сьогодення, однак досліджені недостатньо та не мають чіткого обґрунтування. Посилаючись на вищевикладене, була визначена проблема та встановлено, що є необхідною вимогою практики дослідження особливостей соціального бізнес-планування як інструменту фінансової взаємодії підприємців та держави. Проведене дослідження дозволило представити дефініцію «соціальний бізнес-план» із обґрунтуванням його змістового компоненту через призму державної фінансової політики. Доведено, що соціальне бізнес-планування є ефективним економічним методом управління розвитком державної політики України, який дозволяє

розвивати напрямок підприємництва забезпечуючи суспільство моральними, духовними та іншими соціальними цінностями.

Подальші напрямки дослідження полягають у обґрунтуванні системи показників соціальної та бюджетної ефективності бізнес-плану (проєкту) як інструментарію гарантії соціальної ефективності державної фінансової політики України.

Abstract

In economics, there is currently no definition of the "social business plan" and the corresponding justification of its content component as an economic mechanism of public financial policy. The problem identified the need to conduct a study aimed at defining the essence of the concept of "social business plan" and the features of social business planning as a tool for public financial support of social entrepreneurship.

The purpose of the study is to determine the essence of the definition of "social business plan", the formation and justification of its structure and content, as well as to develop recommendations for its use as a tool for obtaining public financial support for social entrepreneurship. Research methods: analytical, activity planning, system forming. Methods: analysis of literary sources and scientific practical research in the direction of finding a universal toolkit for financial support of social entrepreneurship by the state; planning activities as an element of considering the business in perspective, taking into account all the necessary resources; backbone, allowing, with the help of business planning, to systematize information into a single document and submit it for consideration to public authorities in order to obtain financial support.

Because of the research, it is proved that social business planning is an effective economic method of managing the development of state policy of Ukraine, which allows developing the direction of entrepreneurship by providing society with moral, spiritual and other social values.

The analysis of economic literature, practice of business structures, and social policy of the state allowed obtaining such a result that aspects of social business planning, definition of social business plan are relevant issues today, but insufficiently studied and have no clear justification. The study allowed presenting the definition of "social business plan" with the substantiation of its content component through the prism of public financial policy.

Further directions and conclusions of the research are to substantiate the system of indicators of social and budgetary efficiency of the business plan (project) as a tool for guaranteeing the social efficiency of the state financial policy of Ukraine.

Social business planning is a combination of entrepreneurship with the social goals of the state and a priority approach to financing social projects. Social business is guided by "dual" goals, so it synthesizes the social and financial effect, because social business planning justifies the direction of reforming the system of public financial security of socially and socially important areas.

Список літератури:

1. Кіреєва О.Б., 2018. Соціальне підприємництво як інструмент державної соціальної політики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://128-56.dbuara.dp.ua/zbirnik/2018-02\(6\)/11kobdsp.pdf](http://128-56.dbuara.dp.ua/zbirnik/2018-02(6)/11kobdsp.pdf).
2. Лебедева О. Взаємодія держави та бізнесу в соціальній сфері. Світова економіка та міжнародні відносини. 2018. № 4. С. 136-145.
3. Bornstein, Devid (2018). How to change world: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas. Oxford. University press, 17 Aug. 2018, 400 p.
4. Craig, Dearden-Phillips (2020) Your chance to change world. The No-fibbing Guide to Social Entrepreneurship. Directore of Social Change. 23 Sep. 2020, 172 p.
5. Cooke Ph. (2019). Strategies for Regional Innovation Systems: Learning Transfer and Applications. United Nations Industrial Development Organization. 29 April 2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.unido.org/uploads/tx_templavoila/Strategies_for_regional_innovation_systems.pdf.
6. Алексєєва М.М. Планування діяльності фірми: моногр. К.: Фінанси і статистика, 2019. 248 с.
7. Бізнес-план авіакомпанії: вітчизняний і зарубіжний досвід : за заг. ред. В.М. Попова. Х: Мрія, 2017. 264 с.
8. Бланк І.А. Антикризовий менеджмент: навч. посіб. Х.: «ІТЕМ», 2018. 448с.
9. Бочаров В.В. Фінансовий менеджмент: монографія. Одеса: «Знання», 2018. 160 с.
10. Наумова М. Сутність соціального підприємництва та його роль у соціально-економічному розвитку суспільства // Україна: аспекти праці. 2017. № 4. С. 34-39.
11. Matthew F. Doeringer, Fostering Social Enterprise: A Historical and International Analysis, Duke Journal of Comparative & International Law. 15 Jun 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://scholarship.law.duke.edu/djcil/vol20/iss2/3>.
12. Horan J. The One Page Business Plan for the Creative Entrepreneur: Start With a Vision, Build a Company! Business. 2020. № 3. P. 33-41.

13. Pinson L. Anatomy of a Business Plan: The Step-by-Step Guide to Building a Business and Securing Your Company's Future. Edition eBook. 2020. № 7. P. 54-62.

References:

1. Kirieieva, O.B. (2018). Sotsialne pidpriemnytstvo yak instrument derzhavnoi sotsialnoi polityky. Retrived from: [http://12856.dbuapa.dp.ua/zbirnik/201802\(6\)/11kobdsp.pdf](http://12856.dbuapa.dp.ua/zbirnik/201802(6)/11kobdsp.pdf).
2. Lebedeva, E. (2018). Interaction of State and business in scientific and technical sphere. The world economy and international relations, 4, 136-145.
3. Bornstein, Devid (2018). How to change world: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas. Oxford. University press, 400 p.
4. Craig, Dearden-Phillips (2020) Your chance to change world. The No-fibbing Guide to Social Entrepreneurship. Directore of Social Change, 172 p.
5. Cooke, Ph. (2019). Strategies for Regional Innovation Systems: Learning Transfer and Applications. United Nations Industrial Development Organization. Retrived from: https://www.unido.org/uploads/tx_templavoila/Strategies_for_regional_innovation_systems.pdf.
6. Alekseyeva, M.M. (2019) Planuvannya diyalnosti firmy [Company activity planning]. K.: Finansy i statystyka.
7. Popov, V. (2017) (Eds.). Airline business plan: domestic and foreign experience. KH: Mriya.
8. Blank, I.A. (2018) Antykryzovyy menedzhment [Crisis management]. KH.: "ITEM" [in Ukrainian].
9. Bocharov, V.V. (2018) Finansovii menedzhment [Financy management]. Odessa: "Znannya" [in Ukrainian].
10. Naumova, M. (2017). Sutnist' sotsial'noho pidpriemnytstva ta yoho rol' u sotsial'no-ekonomichnomu rozvytku suspil'tva [The essence of social entrepreneurship and its role in the socio-economic development of society]. Ukrayina: aspekty pratsi - Ukraine: aspects of labor, 4, 34-39.
11. Matthew F. Doeringer (2018). Fostering Social Enterprise: A Historical and International Analysis, Duke Journal of Comparative & International Law. Retrived from: <http://scholarship.law.duke.edu/djcil/vol20/iss2/3>.
12. Horan J. (2020). The One Page Business Plan for the Creative Entrepreneur: Start With a Vision, Build a Company! Business, 3, 33-41.
13. Pinson L. (2020). Anatomy of a Business Plan: The Step-by-Step Guide to Building a Business and Securing Your Company's Future. Edition eBook, 7, 54-62.

Посилання на статтю:

Коваленко Н.О. Бізнес-планування як інструмент державного фінансування соціального підприємництва / Н. О. Коваленко // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2020. – № 3 (13). – С. 23-29. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/ejopu/2020/No3/23.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.03.2020.3. DOI: 10.5281/zenodo.4434968.

Reference a JournalArticle:

Kovalenko N.O. Business planning as a tool for public financing of social entrepreneurship / N. O. Kovalenko // Economic journal Odessa polytechnic university. – 2020. – № 3 (13). – P. 23-29. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/ejopu/2020/No3/23.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.03.2020.3. DOI: 10.5281/zenodo.4434968.

